

Numărul 16. Oradea-mare 18/30 aprilie 1899. Anul XXXV.

Apare duminica. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2 de an 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

Nurida.

In lunca strimță dintre munți, unde prin iarba deasă numai vara se ved urme de om, se pitulează un frumos castel, în mijlocul unui parc mare al cărui copaci seculari își mișcă tremurător crengile și frunze, șoptind tainice povești din trecutul lor auriu...

Între acești copaci se încrucișează lungi drumuri năsiptoase, pe cari odinioară umblau trubadurii cu păr de aur și dame frumoase surișetoare. Câte nuvele și istorioare s'au putut petrece aici?

Foișoarele ruinate câte jurăminte de amor au auzit? Lacul alb undulat de câte un zefir, gondolele cari stau părăsite într'un colț al castelului, câte secrete dulci vor fi știind?

Și colo în fruntea lacului, stâncă aceea albă, din a cărei coastă cade apa, formând o cataractă minunată, câte oftări amoroase au auzit?

Seamănă locul acesta unei fete de

craie din povești, care era blăstemată de o babă vrăjitoare, să doarmă până va veni feciorul de împărat să o deslege de farmec.

Castelul, precum și parcul, e cam negrit și afară de o cale largă care conduce din castel până la cataractă, alte cărări curățite nu mai are.

Drumul acesta de două părți este cuprins de plopi cu frunze arginții și tremurătoare; grupele de flori numai în giurul acesta sunt îngrijite.

Cine știe ce suvenir a fost legată de acest loc, de l-au ținut în ordine bună?

Bêtrâna, a cărei proprietate era castelul, după moartea ei, lăsa moșia și castelul unui nepot.

Și era frumos nepotul!

Statură princiară, cap frumos cu păr închis și buclat, față palidă brunetă, cuprinsă de o barbă frumoasă castanie, și niște ochi albaștri sublimi.

Privirea ideală adâncă, ca și cum ar trăi în altă lume.

Când a pri-

CHRISTOS A INVIAT!

mit testamentul bunicei lui, s'a hotărît a petrece puţin timp pe locul moştenit, dar plăcându-i locul nu s'a mai putut despărţi de el; par că era vrăjit aşă se simţia legat de toate colţurile aceluï castel.

Se preumblă prin parc ore întregi visând treaz, — iar uneori fatigat se culcă sub vre-un plop cu frunze tremurătoare şi-l cuprindea o lene fermecătoare, numai fantasia îl domină şi atunci.

În serile line adeseori pândia de acolo cum apare luna, apoi stelele lucitoare, iar cele cădeţoare cum ţes fire aurii pe cerul curat.

În giurul lui era linişte, numai mirosul dulce al florilor vîlfăia un aier şi la starea zefirului tremurător se plecă iarba verde undulatoare.

El respiră aerul parfumat şi plin de plăcere se lăsa stropit de rouă. În aşă o sară auđi de undeva din apropiere un ton sublim curat, care de şi era puţin cultivat, l-a surprins.

Luându-ş notesul, însemnă cuvintele melodiei.

Du-te dor cu dorurile
La ȕiganî cu corturile,
Du-te şi la dragul meu,
Îl vei află lângă teu . . .

În ȕiua următoare, el caută proprietarul tonului sublim.

N'a trebuit să meargă departe.

De partea dreaptă a castelului, în coastele dealului, e săpată o căşcioară albă. Odinioară locuia în ea un ȕigan faur, dar acela s'a dus, şi de atunci căşcioara sta părăsită, goală. Înse în ȕilele din urmă în căşcioară se reînoui viaţa, ȕiganul sosi acasă, dar era bolnav, zăcea pe paiele galbene cu faţa palidă.

În şopru de jumătate dărimat, era legat un cal şi-o trăsuriică mică acoperită cu rogojină învechită. Dinlăuntrul căşcioarei se auđia din când în când glasul ȕiganului bêtrên, cum oftă şoptitor: Narido, Narido!

Fiica lui, frumoasa Narida, răspundea cu drag, i neteđia fruntea şi-i vorbia cuvinte line, mângăietoare. Şi bolnavul privia fata frumoasă, o privia ca pe un ânger şi şoptia iarăş Narido, Narido!

Se uită la ea cu dragoste, căci ea într'adevăr era o frumseţe frapantă, şi în sdranţele ei îmbrăcată în o rochie roşie învechită, care cădea în miş de pătură învîlindu-i trupul fraged şi plastic.

Peptarul din mătasă galbină cuprindea talia cea mai frumos formată, iar cămaşa albă desbumbată la gât lăsa să i se vadă gâtul frumos puţin ars de soare. De pe cap i cădea învêlitoarea roşie, şi lăsa să apară pèrul negru şi buclat, care cădea pe umeri în plete lungi.

Până când bêtrânul dormia, ea eşiă afară şi se răsima gânditoare de tulpina unui lemn mare; era ca şi o rosă frumoasă sêlbatică. Ochiî mari, negri, abia clipiaş de sub genele lungi vişători, numai uneori străbătea din ele ferbinţala arđetoare trosnind ameşitor. La cine privia ea în faţă, acela se simţia cuprins de un farmec necunoscut care nu are nume.

Şi ea privia în depărtare cu căldură ciudată, — şi părea că nici nu mai trăieşce pe lumea aceasta, ci în lumea visurilor, şi numai când auđia gemetele line ale bolnavului, peptul ei începea să salte mai repede, iar din ochi isvoriau lacrimi.

Aşă a vêđut-o tinerul.

El, care o privia cu ochiî mari, o privia ca pe o minune, par că vede ȕine din poveşti. Ea simţind privirea lui şi-a întors capul. Iar pe el îl vèrsă căl-

dura; i-ar fi plăcut să se apropie de ea, să o îmbrăţieze, dar nu a cutezat, numai o privia, o tot privia cu ochiî lui mari ideali.

În ȕiua următoare o găsi tot acolo tot în aceeaşi poziură, par că nici nu s'a mişcat de erî.

Eră şi acuma răsimită de tulpina puternică, faţa-i frumoasă era chiar aşă plecată pe scoarţa dură a lemnului, ochiî i priviaş şi acuma ca şi erî.

I bătea inima când se apropia cătră ea, ş-a cutremurat când o vedea şi se simţia aproape de ea.

Ea nici nu-l observă, numai când vocea lui tremurândă i şopti întrebător:

— Cine eşi?

— Narida; rêsponse ea încet în tonul ei melodios.

— Cum ai venit aici?

— Tata a dorit să vinim aici, unde el a trăit ca tiner, — dar el bolnăvindu-se, ađi nu putem merge mai departe.

— De unde ađi venit, şi unde voiđi?

El îl privia, dar nu a răspuns nimica.

— Narido, continuă el, ve voi trimite de toate să nu duceđi lipsă.

— Nu avem trebuinţă de nimică, rêsponse ea încet, şi se depărtă, căci din căşcioară sună ca şi un echo debil glasul bolnavului.

El cu ochiî inşetaş o urmăria.

Apoi s'a reîntors acasă, a şeđut în parc acolo lângă lac, şi cugetă la Narida. În giurul lui era linişte sublimă, se auđia numai descântul insectelor în cari se amestecă în âst minut un ton sublim, zefirul purtă până la el tonurile domoale, cari făceau să vibreze simţemintele lui. Tonul era tot mai lin, tot mai dureros, în fine amuđi într'un oftat desperat.

Eră linişte de nouă.

Iată pe cer o stea, călcând drum aurii, cade colo de-a dreapta castelului, asupra dealului, în a cărui coaste este săpată căşcioara . . .

În ȕiua următoare, în lunca dintre munţi, aerul înăduşit s'a strîns, era o ferbinţală tropică care anunţă viŕor.

Eră spre sară.

Tinerul proprietar trecea repede peste drumul năşipos, printre plopi cu frunze arginţii, cari tremurând priviaş după el; — mergea ca alungat cătră coastele dealului unde sta căşcioara.

Pe cer nori se adunaş, uneori fulgeră, — are să fie viŕor cu ploaie.

Dar căşcioara e părăsită. Uşa-i deschisă larg şi din şopru lipseşce trăsuriica şi calul.

Totul e pustiu.

Sub lemn nu stă nimeni. Unde-i ea?

El îmbrăşoşă tulpina lemnului, îşi alipi fruntea arđendă de lemnul rece şi buzele-i tremurânde şoptiaş dureros:

— Narido! Narido!

Şi nu răspunde nimeni, nimeni.

OLGA DORINA PORUŦIU.

*****

Un tiner călăreşce pe un cal superb; dar acesta face o săritură şi trimite pe cavalerul seş să se plimbe cu nasul în țerină.

Un domn, ajutându-l să se ridice:

— Poate că pentru prima oară călăreşci, dle?

— Nu, dle, pentru ultima oară.

Cântă...

*Cântă-mă lăutare, cântă!
 Lacrimile peste față
 Curg ca boabe de lumine,
 Dorul meu nu-l știe nime
 Dar viora ta-l învață
 Căci e suflet și e sfântă
 Cântă lăutare cântă!*

*Am plâns singur într'o noapte
 Și de-atuncea nopți de-arândul
 Mău știut codri și vântul
 Și ale rîurilor șoapte
 Mi-aș aflat singure gândul,
 Mi-aș șoptit că-i taină sfântă
 Cântă lăutare, cântă!*

*Unde-s gândurile mele
 La ce bun să știți și voi?
 De-oî murî v'o da de veste
 Toamna 'n lacrimi de foî
 Și zăpada ce 'nveșmintă
 Un morman uitat de voi...
 Cântă lăutare, cântă!*

D. NANU.

O viață.

Ea și el.

Cu câtă căldură nu se începe lupta! Îți pui tot entuziasmul, dai tot ce ai mai bun în tine, de multe ori rizici totul pe o singură carte. Primele timpuri înse trec ușor, încetul cu încetul focul de altă dată pierde, constai cu durere că altfel erau vedute lucrurile de departe și altfel sînt de aproape. Atunci vezi deșertăciunea tuturor năzuințelor, pleci capul înaintea neputinței și tot ce cauți e ca să împaci mai bine trecutul cu prezentul, idealul cu realul, ilusia cu faptul. E un fel de compromis în aceasta neputință a vieții, când încă nu este pierdută speranța întreagă și când voești să împaci noua ta viață unind timpul de față cu trecutul.

*

E ajuns și el în această stare. Ce a visat el să-i fie viața, cât de mult și de înalt a iubit și ce ruină se arată înaintea ochilor lui despăenjeniți. Cum o visase el pe ea și cum o vede azi! În lupta pentru bine și pentru dreptate căluse, năzuise la un tovarăș care să-i fie cel mai bun prieten, unit cu el prin dragoste și prin comunitatea de idei și de simțire. Când cineva iubește și este inteligent, când acelaș gând mână acțiunile ambilor, când sentimentele unuia sînt ale celuilalt, o singură ființă trăește în două, o singură voință le însuflețește — traiul devine liniștit și fericit, căci nu găsește în potrivă-i nici o împotrivire. Totul curge lin la vale, și dacă lupta este, ea e cu lumea exte-

rioară, cu dușmanii din afară. În lăuntrul căsniciei este pace și dragoste, două ființe s'au contopit una în alta, colțurile cari erau s'au tocit — și ori care veți lua din cele două exemplare, va fi identic celuilalt. Așa își închipuia el căsătoria: pentru a avea un tovarăș, se însurase și pentru a ajunge la aceasta pornise în luptă sfântă, căutase să facă cultura sufletului și inteligenței densei, o pusese să citească, o convinsese, crezuse el, avuse nenorocitul iluziunea, că un alt eu al lui fabricase din jumătatea lui.

*

Cum înse s'a înșelat de mult — cât de puțin cunosător se vede că este în ceea ce privește inima omenească. Femeea aceea, — copilă aproape — e mai tare, mult mai tare decât dînsul. S'a prefăcut că se supune, a primit ca bun și ca al ei, tot exteriorul vieții din care voia dînsul să trăiască, l-a adormit așa de bine, până a putut căpeta stăpânire asupra-i. Apoi a început să-și dea la iveală firea, încetul cu încetul, începînd cu lucruri mici, ea își recăpeta concesiunile făcute, îi varsă în suflet cu lingurița otravă, îl silește să renunțe la o sumă de victorii câștigate așa de ușor asupra-i. Într'o zi el a trebuit să constate, că tot ce câștigase a pierdut, că o prăpastie există între ei, prăpastie de idei, de sentimente, de gusturi de tot. Se vedea așa de streinul unul de altul, că se întreabă zăpăcit cum de s'a făcut că un moment femeia aceasta a fost una cu dînsul? Se întreabă de nu a visat, nu-și explică cum s'a făcut aceasta minune ca o izbândă de-odată să se schimbe în înfrîngerea cea mai dureroasă?

Cu o furie nebună s'a pus din nou să lupte. A întrebuințat toate mijloacele și cele blânde și cele aspre, a făcut apel și la sufletul și la interesele ei, a muncit zile și luni, și-a înfrigorat nervii căutînd să se rețină ca să nu facă exploziune. A venit momentul când a trebuit să constate că totul este absolut zadarnic, că în viața lui are un dușman teribil, dușman de care este legat pe o viață întreagă, pe care-l iubește și îl urește în acelaș timp, de care ar fi voit să se vadă despărțit, dar fără de care știe că nu va putea trăi.

*

A venit apoi lănceșala renunțării. La bun să încerce ceea ce este cu neputință? Două soluțiuni i se înfățișează. Poate să rupă prin divorț aceasta legătură — dar atâtea scrupule îl rețin de la acest fapt, atâtea amintiri, și apoi dragostea care încă nu plecase, cu toată porunca minții! Avea apoi și alte pricini intime. Nu se putea vedea altfel decât căsătorii! Cum o să iasă în lume singur, ce va face el fără de ea în casa goală? De la prima tinerețe, de la douăzeci și unul de ani, trăise cu aceasta femeie, nu gustase deliciale vieții de tiner; se simte îngrijat, la idea de a rămîne singur. Apoi ce va deveni dînsa? se întreabă el. O vede tineră, copilă, luată de la casa părintească, o vede atata timp alături de el, și acum să o știe aruncată în valurile vieții, expusă să ajungă jos de tot, să fie nevoită să se vîndă. Ai avut o iconă la care te-ai închinat o viață întreagă. Chiar când nu mai crești în ea, îți vine pare că greu să o vezi la hala vechiturilor sașu pe mîna neguțătorilor de argint! Pe lângă mamă, eră apoi fîca lor. Să le despărți, să faci două nefericite, să lipsești o ființă fragedă de îngrigirile și sfaturile materne! În fundul sufletului lui bun, se revoltă contra acestei posibilități tot așa de mult, cât se ridică și în potrivă acestei ființe care s'a alipit de

vița lui pentru a o face dureroasă, pentru a o face neagră, pentru a-l desguștă de tot ce-l fusese sfânt în copilărie și în prima tinerețe! Totuș nu o învinuește. E mai mult el vinovat, că n'a cercetat bine acest suflet, că n'a intrat mai adânc în misterele lui, pentru că a fost așa de copil să nu vadă că totul îi despărția: și inimă, și suflet și educație și chiar lumea în care au crescut amândoi. Doi orbi și-au dat mâna, au crezut că-și vor plăce unul altuia și când o minune le-a deschis ochii, ei constată cu teroare că totul îi desunește și că nimica nu-i leagă! Își vede viața ruinată, dar la această dărămătură tragică de ce ar mai adăoga altele?

E dar de căutat alte soluțiuni. E mai bine a lua lucrurile așa cum sînt, a te apropia lor, a arunca în foc tot ce-î netrebnic și dăunător. Cu mătura cea mare va trebui dar să dea afară din casa lor iluziile de altă dată, să gonească idealul ce-și făcuse de căsătorie, să închidă ochii la multe, să-și despărție viețile lor, lăsând fiecăruia cât mai multă libertate. I-a declarat dar categoric: uite, așa sînt eu, nu căută să me schimbi, căci vei lupta insedar. Și eu te las așa cum ești, și fiecare în colțul lui să caute să trăiască. Viața unuia să n'aibă a face cu aceea a celui alt. Avem două lucruri comune: ne iubim ori ni se pare că ne iubim, și un copil. Cânddar vom fi să ne întîlnim asupra acestor două cestiuși, să fim uniți, să nu ne certăm. În colo tu trăește cum voești, eu cum me taie capul.

Fiecare se retrage dar în colțul lui. Se vedă cât mai rar, de frică să nu se ciocnească. El stă tot timpul lui în biuroul de lucră, dînsa în salon și în camera de culcare. Ea se duce la prietenele ei, el își face în fiecare sară, solitara preumblare până la capul podului. Se întînesc la masă și la culcare. Nu-și mai comunică impresiile zilei, nu se mai sfătuesc, e un fel de convenție tacită între ei ca unul să nu între în amănuntele vieții celui alt.

De un singur lucru nu se îndoiește, la un singur lucru n'a voit să-și oprească gândul, dragostea Ellei, credința ei. La ce bun această infurie măcar în gând? Nu s'au luat din dragoste? Nu o iubește el, nu-l iubește și dînsa? Nu s'a gândit nici odată să o înșele. Nu există altă femeie pentru el. Are firește ocaziunea să cunoască multe. Timiditatea lui din naștere, mai ales față de femeie, faptul că nu-i venia măcar în minte că ar pute să se gîndească la o alta, îl făceau ca să treacă nepăsător, naiv, printre atâtea primejdii cari ar fi putut să amenințe credința căsniciei lui. De ce s'ar fi gândit la alta? Avusese o copilărie nenorocită, nu avusese prilejul ca să facă asemănare între diferitele feluri de dragoste. De la amorul venal al preoteselor amorurilor tarifate, de îndată a trecut în alcovul marital în care aceeaș răceală a simțurilor găsisse ca și în trecutul lui amoros. I se părea că așa trebuie să fie, nu bănuia că sînt femeie cu corpul de jăratec, că sînt senzațiunii altele decât acelea pe cari le căpătase.

Și chiar de ar fi știut, îl reținea un fel de scrupul, o cinste de om drept. „Nu pot să me gîndesc la alta, căci și dînsa nu se gîndește decât la mine!” Nu-i controlă de loc viața, n'o întrebă unde ese și de unde vine, o lăsa liberă să-și aleagă prietenele, sigur că în această privință, va ști să-i păstreze cinstea lui neatinsă.

— Când nu me vei iubi, să-mi spui sincer lucrul acesta și ne vom despărți ca doi bunți prieteni. De câteva ori, această siguranță a fost umbră de câteva

fapte îndoelnice. I s'a părut că-î mai mult o copilărie, i-a atras atențiunea că se compromite zadarnic, în fața unei lumi care nu face decât veșnic să bîrfească pe cei nevinovați.

Aceeași încredere o are și dînsa. — El, să me înșele, el? E prea prost cu femeile ca să facă lucrul acesta, răspundea amicelor cari aruncau bănuiala asupra cumînțeniei lui . . .

Puteau să existe în adevăr bănueli. Femeile îl găsiu plăcut, frumos, diceau chiar unele. Naivitatea și credința lui conjugală, ispitiu pe o mulțime ca să corupă, ca altă dată femeia lui Putifar, pe acest nou Iosef. Câte din amicele ei nu îi întindeau o mână de ajutor ca să-l atragă în cursă! El stătea prea sus înse, în noui, ca să priceapă toate aceste avansuri. Când cineva i-a deschis ochii și i-a arătat că femeile „mor după el”, s'a simțit așa de nefericit ca să creadă dînsa așa ceva. Eră amabil cu toată lumea, și în naivitatea lui, în cinstea întregii sale ființe, vedea cu groază că făcuse atâtea acte pe cari lumea le-ar fi putut lua că sînt de altă natură . . . Nu o crede pe Ella așa de proastă, ca să-l bănuiască, nici măcar nu se oprește la această puțință, căci știindu-se absolut nevinovat, și cu gândul și cu faptul, nu pricepea cum ar pute să fie măcar bănuie! Acum când ochii îi sînt deschiși, pare că vede că ea nu a prea dat credare credinței că el e un prost cu femeile, s'a simțit spionat, își explică de ce cutare prietene nu-i mai vin în casă, de ce Ella nu mai merge în cutare loc . . . Trece repede înse pe de-asupra acestor nimicuri . . . În naufragiul unei întregi clădiri de visuri, un singur lucru rămâne în picioare: faptul că o iubește încă și se crede a fi iubit. Toate celelalte amănunte pier, se pierd în noaptea tenebroasă a uitării.

E în definitiv unica mîngăiere, singura legătură ce-l mai ține de această femeie. Dacă și aceasta iluziune ar pieri, viața cu dînsa împreună va păre un iad, o rușine, o prostituare.

Se înțelege că nu mai este dragostea primilor ani. Aceea de mult a sburat, s'a dus în mijlocul neînțelegerilor casnice și a pierderii atîtor iluzii. A ramas totuș un sentiment apropiat iubirei, a ramas obișnuința, credința că aceasta, încă dragoste. Poate dacă s'ar fi scoborit în fundul sufletului se, ar fi fost nevoit să constate că acest gol și că nimic nu-l mai leagă de Ella. Îi este frică să capete această ultimă convingere și voește mai bine să creadă fără de a cerceta, de frică ca ruina vieții sale să nu fie desevărșită.

CONST. MILLE

Credințe populare.

Când îți de fus de adună cineva, să nu-l îți în mîni până ce e chiar gata, că capeți junghiu.

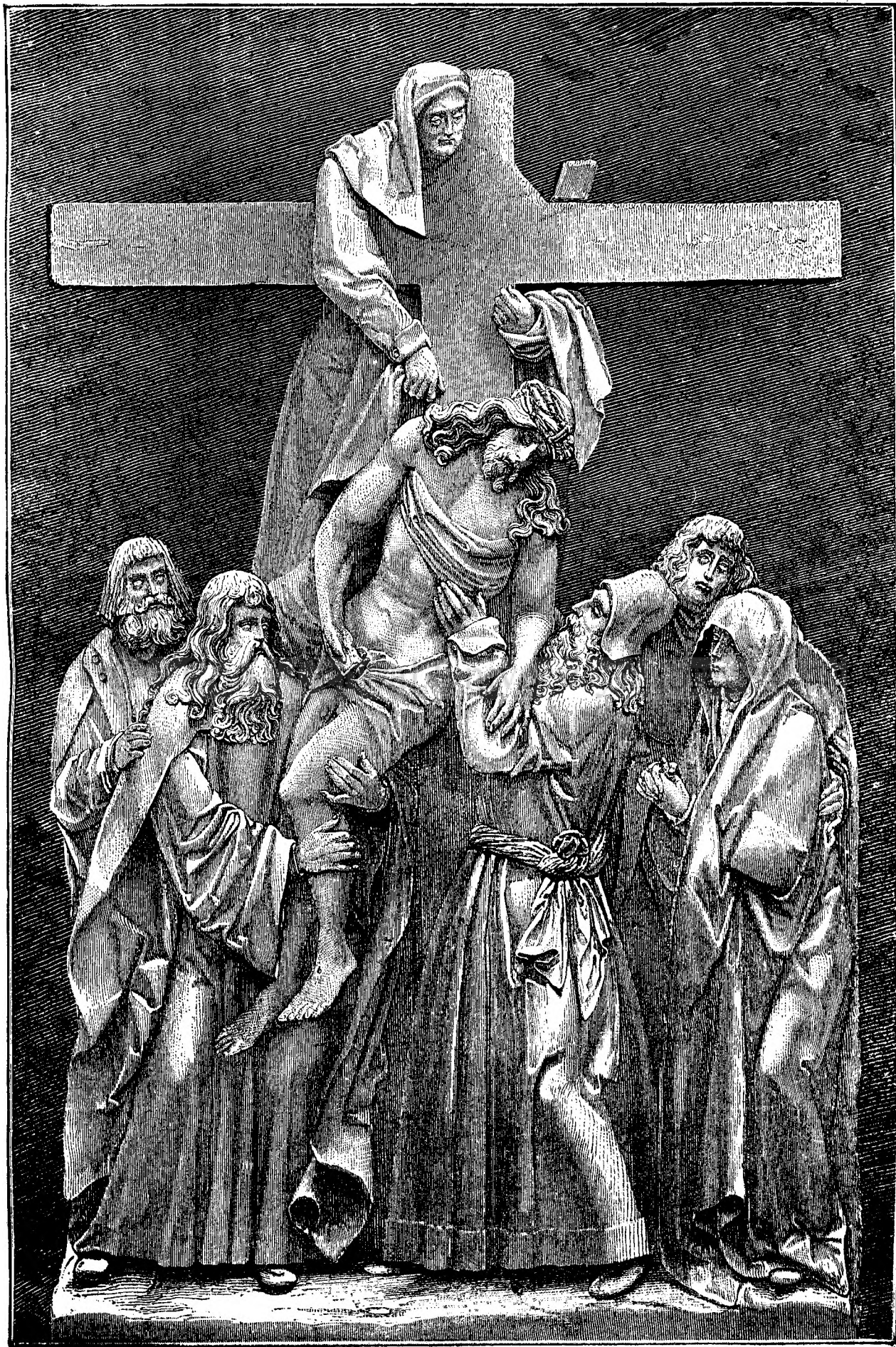
Când mergi noaptea pe drum, să nu mergi pe unde cade inima cerului, că pe acolo umblă necuratu.

Când nu poți adormi fiind cuprins de spaimă ș. a., să-ți închipești că e primăvară și că ești pe cîmp și privești cum plutește vîntul peste grăne; și îndată vei adormi.

Coroiu, comitatul Bihor.

IOSIF STANCA.

LUAREA TRUPULUI LUI CHRISTOS DE PE CRUCE.

Alphonse Daudet.

Aventurile lui Tartarin din Tarascon

Traducere din limba franceză de Lia Măgura.

(Urmare.)

Episodul al treilea.

L a l e î .

III

O monastire de leî.

Ajunși la Milianah, Tartarin din Tarascon se scobori și diligența porni înainte spre Sud.

Doce zile de sdruncinături strașnice, doue nopți petrecute cu ochii deschiși ca să privească prin geam, deci nu cumva va zări pe câmp sau la marginea drumului umbra grozavă a unui leî.

Atâta nesomn merită cred câteva ciasuri de odihnă. Și apoi, ca să spunem adevărul, e că, cu toate armele lui, cu nutra cea teribilă și fesul lui roșiu, lealul tarasconez, se simțea cam genat față de fotografia din Orléansville și de domnișoarele regimentului al 3-lea de husari. Și asta de când cu înfăptuirea neplăcută cu Bombonel.

O lua deci pe străzile largi din Milianah, pline de arbori frumoși și de fântâni; dar pe când căută un hotel de potrivă lui, sërmanul om nu se putea opri de a tot gândi la vorbele lui Bombonel. Dacă ar fi adevărat? Dacă nu mai sînt leî în Algeria? Atunci ce-i folosește atâta alergătură și atâta oboseală?

De odată, la colțul unei străzi, eroul nostru se găsi față 'n față... cu cine? Ia ghiciți... Cu un leî superb care sta tolănit regește pe pragul unei cafenele, cu coama-i sëlbată strălucind la soare.

„Ce-mî spun ei, că nu mai sînt leî? strigă tarasconezul, făcînd o săritură înapoi. Auzind această exclamație, leul, aplecî capul și luînd în gură o trocuță de lemn de pe trotuar, o întinse supus lui Tartarin, încremenit de mirare. Un arab care trecea pe acolo, aruncă un ban în trocuță; leul clătină capul.

Atunci Tartarin înțelese totul. Vădu, cea ce emoțiunea îl împiedecase mai 'nainte să vadă, o mulțime de oameni împregiurî leului orb și îmblîndit, și doi negri înarmați cu băte, cari trebuiau să-l plimbe prin oraș.

Sângele tarasconezului fierbea.

„Miserabililor“ strigă el cu un glas tremurător — să înjosiți astfel animalele astea nobile. Și repezindu-se spre leî, îi smulse din regalele lui fălcî, spurcăciunea de trocuță.

Negrii, crezînd că au a face cu un hoț, se năpustiră cu bătele ridicate asupra tarasconezului. Se încinse o luptă grozavă. Negrii loviau, femeile găgăiau, copiii rideau. Un ovrei bătrîn strigă din fundul prăvăliei lui: „La jidichitorul di pace! la jidichitor“.

Până și leul, în noaptea sa, scoase un urlet.

Nenorocitul Tartarin după o luptă desperată, se rostogoli la pămînt într'o amestecătură de gologani și gunoii.

În acest moment, un om străbătut mulțimea, depărtat cu o vorbă pe negrii, pe femei și copii cu un gest, ridică pe Tartarin, îl curăță, îl scutură și-l așează găfîind pe o piatră.

„Ce fel prințule, dta ești?“ făcu bunul Tartarin frecîndu-și coastele.

„Ei dai voinice, eî sînt! Îndată ce am primit scrisoarea dtale, încredințai pe Baia fratelui ei, închiria o căruță de poștă, făcu cincișeci de leghe în goana cailor și iată-me tocmai la timp, ca să te scap de mojicia bădăranilor ăștia. Dar pentru Dumneșeu! ce ai făcut, de ți s'a întemplat daravera asta urîtă? — Ce vreî, prințule! Când am vădu pe nenorocitul ăsta de leî cu trocuța între dinți, înjosit, învins, baîjocorit, fiind de risul acestei țigănimî turcești...“

— Dar te înșeli, nobilul meî prieten. Din potrivă, leul acesta e pentru ei, un lucru de respect și adorațiune. Este un animal sfînt, care face parte dintr'o mare monastire de leî, întemeiată acum 300 de ani de Mahomed-ben-Auda. Această monastire e un fel de călugărie (trappe) mare și sëlbatecă, plină de răgete și miros de fiare, unde niște călugări ciudați cresc și îmblîndesc leî cu sutele spre a-i trimite apoi în Africa septentrională, întovărășiți de frați cerșetori. Cea ce capătă frații slujește la întreținerea monastirei și a moșcei.

Că negrii au fost adineauri atît de superați, e din pricină că ei cred că pentru un singur gologan, pentru unul singur furat sau pierdut din greșeala lor, leul, care-l duc, îi va sfîșia numai decât“.

Auînd povestirea această de necredut și cu toate astea adevărată, Tartarin din Tarascon se desfătă și trăgea mereu aer pe nas, cu șgomot.

„Cea ce-mî place din toate — făcu el ca închere — e că, cu toate asigurările domnului Bombonel, tot mai sînt leî în Algeria“.

— Și încă câți! — dișe prințul cu entuziasm — de mâne vom merge să cutreerăm șesul din Șelif și veî vedé“.

— Ce, prințule, ori ai și dta gândul să vînezî?

— Ce dracu! Cređi că te voi lăsă să te duci singur în mijlocul Africeî, printre aceste triburi sëlbatece, unde nu șciî limba și obiceiurile? Nu! Nu! Ilustre Tartarin, nu te mai părăsesc. Ori unde veî merge, voi fi și eî.

— Oh! — prințule, prințule!

Și Tartarin mulțumit, strînse la pieptul lui pe voinicul Grigore, gîndind cu mândrie, că după exemplul lui Julés Gerard, al lui Bombonel și toți ceialați vestiți omoritori de leî, va avé și el un prinț străin care să-l întovărășească la vîntările sale.

IV.

Caravana pe drum.

A doua di desdedimeată, curagiosul tarasconez și nu mai puțin curagiosul prinț Grigore, urmați de-o jumătate duzină de hamali negrii, ieșiau din Milianah și scoborau spre câmpia din Șelif. Drumul le eră pe o potecuță plăcută, umbrită de iasomie, chiparosi, roșcovi, măslini sëlbateci, între doue rînduri de grădinițe indigene și miî de pîrișișe vesele cari sãriau din stîncă în stîncă cîntînd... Un peisagiu din Libau.

Tot atît de încercat cu arme ca și marele Tartarin, prințul se mai impoștonase cu un maret chipiu, galonat tot cu șireturî de aur, și cu o garnitură de frunze de stejar, cusute din fir de argint. Acest chipiu dădea alteței sale aerul unui general mexican sau al unui șef de gară de pe malul Dunării.

Îndrăcitul ăsta de chipiu intrigă foarte mult pe tarasconez și fiind că cerea cu șfială câteva deslușiri, prințul i rîspunse grav:

„Pălărie foarte trebuincioasă pentru a călători în Algeria”. Și tot ștergând corozorul cu mâneca hainei, deslușă naivului se uitară rolul însemnat pe care-l joacă chipiul în relațiile noastre cu arabii. Frica pe care le o inspiră acest semn milităresc, este că administrațiunea civilă a pus tuturor chipiurii, de la cantonier până la perceptor. În tot, pentru a cârmui Algeria — e tot prințul care spune asta — nu e nevoie de un cap bun, și de nici un cap. E de ajuns un chipiu, un chipiu frumos galonat, strălucind în vârfurile unui băț ca pălăria lui Gessler.

Tot flecărind și filosofând astfel, caravana-și urmă drumul. Hamalii cu picioarele goale, săriau din stâncă în stâncă țipând ca maimuțele. Lățile cu arme zingăniau. Puștile străluciau. Indigenii cari treceau, se închinau până la pământ înaintea chipiului magic.

Sus în fortăreața din Milianah, șeful biroului arab, care se plimbă pe răcoare cu dama sa, auzind un șgomot neobișnuit și vădând arme lucind printre crengi, creșu că e o năvălire fără de veste, lăsă în jos podișca, dete semnalul de alarmă și puse numai decât orașul în stare de asediu.

Frumos început pentru caravană!

Din nenorocire, înainte de a inseră, lucrurile se strică. Din negrii cari duceau bagajele, unul fu apucat de colici strașnice fiind că mâncase blasturele din farmacie, altul cădu la marginea drumului, beat mort din spiritul de canfor. Al treilea, acela care ducea albumul de călătorie, ispitit de poleiala incuietorei și convins că duce comorile din Mecca, o luă în toată goana spre Zaccar...

Trebuiau deci să vadă ce-i de făcut. Caravana se oprî și ținură sfat la umbra slabă a unui smochin bătrân.

„Aș fi de părere — dîse prințul, încercând dar fără să-i reușească a topi o tabletă de conserve într-o tigă perfectă, — aș fi de părere că chiar de astăsară să renunțăm la hamalii negrii. Tocmai pe aici aproape este un bălcu arab. Cel mai bun lucru e să ne oprim acolo și să cumpărăm câțiva măgăruși”.

— Nu! Nu! nu vrea măgăruși! — întrerupse repede marele om, pe care, amintirea Negriciosului, îl făcuse să roșească până peste urechi. Apoi adăugă, prefăcutul:

„Cum vrei dumneata ca niște animale atât de mici să poată duce toate lucrurile astea?”

Prințul zîmbi:

„Atunci te înșeli, ilustrul meu prieten. Cât de slabi și prăpădiți ți se par măgărușii algerieni, dar au spetele tari. Și le trebuie astfel de spete ca să rabde ceea ce rabdă ei. Întreabă arabii. Iată cum explică ei organizația coloniilor noastre. În cap, dîc ei, e domnul guvernor cu o bătă mare și lovește în statul major; statul major, pentru a-și răsbună loveșce în soldat; soldatul dă în colonist; colonistul lovește în arab; arabul dă în negru; negrul dă în jidan și jidanul la rîndul său dă în măgar, și bietul măgar neavînd în cine să dea, întinde spatele și duce tot. Vești dar că poate duce lățile dumnitale.

— Îmi e egal — dîse Tartarin din Tarascon, — găsese că pentru înfățișarea caravanei noastre, măgarii nu ar contribui tocmai... Ași voi ceva mai oriental. Așa, de exemplu, de am pute găsi o cămilă...

„Câte voești! — făcu Alteța și o porni înaintea spre tîrgul arab.

Bălcu se făcea la câțiva kilometri departe de malurile Șelifului. Erau acolo cinci sau șase mii de

arabi sdrențeroși, mișunând la soare și tocmindu-se șgomotos în mijlocul oalelor cu măsline negre, borcane cu miere, saci cu mirodenii și grămeți de țigări, focuri mari unde frigeau herbeci întregi după cari curgea untura; măcelarii în mijlocul câmpului, unde negrii goi de tot, cu picioarele în sânge și brațele roșite spintecau cu cuțitașe ieși spânzurați de prăjini.

Într'un colț, sub un cort cârpit cu petece de mîi de fețe, un grefier maur cu ochelari sta cu o carte mare și cetia. Iei, o mulțime de oameni grămădiți împregiurul unui foc de ruletă aședat pe o baniță, și cabili cari se omoară între ei. Colo, tropăituri, veselie, risete; e un negustor evreu cu cătrul lui, pe care-l privesc cum se înecă în Șelif. Apoi scorpi, câni, corbi și mușce... câte mușce!..

Dar cămilele lipsiau. În sfârșit descoperiră una, de care niște moaliți căuta să se scape. Era adevărată cămilă de desert, cămilă clasică, cheală, cu aerul trist, cu capul lung de beduin și cu cocoșea moale din pricina prea multor posturi și care alernă melancolic într'o parte.

Lui Tartarin i se pără atât de frumoasă încât voi ca toată caravana să se urce sus. Tot nebulie orientală!..

Animalul se lăsă pe vine. Legară lățile. Prințul se aședă pe gatul animalului. Tartarin pentru a arată mai majestos puse să-l urce tocmai în vîrfurile cocoșei între doue lăți; și acolo mîndru și țeapăn, salutând cu un gest nobil tot bălcu adunat acolo, dădu semnalul de plecare. Drace! dacă cei din Tarascon l-ar fi putut vedea!..

Cămila se ridică, întinse picioarele-i mari și noduroase și-și luă sborul.

Lucru înspăimîntător! După câțiva pași Tartarin simți că îngălbenesc și viteazul fes ia una câte una toate pozițiunile de pe vremea Zuavului. Afurisita de cămilă se legănă ca o corabie.

„Prințule! prințule! murmură Tartarin galben ca ceara, să ne dăm jos simt... simt că o să dau Franța de rușine!

Du-te de te plimbă! cămila pornise și nimic nu o mai putea oprî. Patru mii de arabi alergau după ei, desculți, gesticulând, ridînd ca nebunii și făcînd să strălucească la soare șese sute de mii de dinți albi.

Marele om din Tarascon trebui să se supue. Se lăsă trist pe cocoșe. Fesul luă toate pozițiile pe cari le voia... și Franța fu dată de rușine.

(Va urmă.)

Higiiena în armata americană. Sînt foarte curioase instrucțiunile împărțite soldaților și voluntarilor americani și cari le-au fost distribuite de medici în broșuri mici: „Să nu se bea apă mai înainte d'a fi feartă. Nu te scaldă (!) în apă chiar dacă e feartă. Ferbe bine toate mîncările. Nu sta în aerul deschis al nopții. Dacă aceasta e necesar, atunci acopere-te bine chiar și fața. Schimbă hainele îndată ce sînt umede. Nu mîncă mult, mai cu seamă dacă ești obosit. După fiecare marș spală-ți picioarele cu apă caldă și presară-le cu praf de federweis. Vara nu mîncă fructe. Dimineața ia trei sau cinci grame de chinină și o ceașcă de cafea caldă: aceasta e absolut necesar. Poartă în totdeauna flanelă. Schimbă-ți în fiecare zi toate hainele. Dacă trebuie să mergi prin soare, pune-ți pe picioare o batistă udă. Vaccinează-te. Să ai totdeauna o lămâie pentru supt, etc.”

Răslețe cugetări asupra vieții familiare.

Putintică filosofie poți învăța din carte, din viața socială, de pe stradă, de la teatru și — de la dascăli înțelepți; — ceva mai multă de la nebuni, căci ei sunt cei mai apți magistrii întru a da altora minte; — foarte multă și veritabilă filosofie, care ți se asimilează durabil în ființă, înveți înse pe drumul colțuros al vieții și anumit al vieții familiare.

Cu alte cuvinte: pentru filosofia vieții fermentația socială este școala elementară, dascălii, teatru și cărțile, școala medie; iar viața familiară este alma mater, — înalta universitate.

De studiezî multă filosofie, te faci „dobă de carte“ . . . dar însuși filosof devii numai după îndelungate proprii meditațiuni. Profunde meditațiuni face înse acela, care prin condițiile de traiu este avisat la ele — și adecă cu atât mai profunde și mai îndelungate, cu cât mai colțuros e drumul vieții, ce-l percurge. Pentru școala vieții fiecare trebuie să-și plătească didactrul seü.

În drumul vieții unui bărbat de regulă, ușurătatea și gărgăuniile femeii sunt colțurile cele mai rele, — și pentru ca să treci peste ele fără să caști, este absolut necesar să-ți câștigi o mare dosă de filosofie stoică. Cu cât mai rea e femeia, cu care te-ai însoțit; cu atât mai bun magistru ți-ai căpătat pe terenul filosofiei; — altcum cine știe, de ar fi vădut lumea din Socrate un filosof? Căci în patul încălțit de „mândrul soare“ și luminat de „blânda lună“ arareori se lungesce altceva, decât trândăvia.

O limbă universală nu s'a putut generalisă până ași, dar o scrisoare universală există de la începutul lumii; — aceea, pe care soartea o scrie pe fața fiecărui muritor.

Cel cu patul călduț duce un traiu ușurel și prosluț, iar cel ce cunoaște amarul vieții necesarmente, devine meditativ și — melancolic. Decî: Ori filosof să fii, ori nătărău; — altcum nu poți trece peste greul vieții.

În contra femeii rele pot să lupte o mie de înțelepți . . . Năravul din fire n'are lecuire! . . . Altcum aceeaș s'ar puté întemplă și cu femeia, însoțită cu un bărbat prăpădit; — ea înse — neavând tăria bărbatului — de regulă se consumă și sucumbă mai înainte de ce ar ajunge să facă filosofie și prin tr'ênsa să-și câștige virtutea necesară la suportarea reului.

Pentru poezi amorul — mult descântatul amor — e un sentiment divin și pânea lor de toate zilele. Ce ar face un poet, când nu ar avé drept substrat al cânturilor sale amorul? În viața reală înse acest fêt al fantasiei nu face parale.

Etern încă nu dăinueșce amorul, pentru că etern nu poate fi nimic ce-î omenesc . . . și frase „o schintee divină“ este o avântată idee poetică, nimic mai mult.

Amorul din distanță e un sublim deliciu; — când te-ai apropiat și l-ai gustat este deliciu; — iar când îl ai în casă, devine sălcîu.

Asemănând cursul vieții familiare cu o telegă — cele două roate bărbatul și femeia, — aceasta ajunge cu ambele roate frânte în drumul mare — și de aci încolo numai cu mari forțări se târie pe 'ncet și cu greu . . .

Copiii sînt copcele, pentele și cuele de fer ale telegei; — unde nu sînt copii, telega de lemn curînd se îngloată și se sfarmă.

Și soții împing și trag din greu la telegă încet-încet pe drumul vieții . . . Și — când se ostănesc — caută după câte o pajiște de poposit la marginea de drum . . . Popasurile aceste sînt convenirile sociale, ospețele, balurile, concertele etc. . . cari mai ușorează pentru un clipit greul — și mai îndulcesc amarul vieții . . .

Apoi iar se iaă la drum soții, mînând a lor telegă încet-încet . . .

Deodat' pe negândite . . . o mare groapă s'a făcut în drum deacurmezișul — și soții se prăbușesc într'ênsa, cu telegă, cu speranțe, cu chinul și cu toate . .

Și vine drumarul și infundă spărtura cu pămînt și cu peatră și face drumul neted, cum a fost . . .

Și alți soți vin drumeți și trec nepăsători, trăgînd cu zor a lor telegă frîntă, ca și cum ar vré să gate drumul lung, care nu se sfêrșesce . . . numai ei se sfêrșesc . . .

Și 'ntind și ei la chin — noii călători — pân' se răpun . . .

Drum bun! . .

N. MANEGUȚIU.

Poesii populare.

Din comuna Șard (comitatul Albei-Inferioare.)

— Măi badiță ș-al meu drag,
Învață-me ce să fac?
— Io te 'nvêl, mândra mea, bine,
Ie-ți hainele, haî cu mine,
Ie-ți hainele de pe culme
Și haida cu mine 'n lume,
Ie-ți hainele de pe pat,
Haî cu mine la Banal,
Că și la Banatu-i bine,
Cine s'o dus nu mai vine.

Alunei cu-alune multe,
Du-te la badița 'n curte:
Pe dumineca ce vine
Să-și tomnească pana bine.
Și în loc de doué flori,
Puie-și a mei ochișori,
Și în loc de doué pene,
Puie-și a mele sprâncene.

ENE A.

SALON.

Regele Carol la Academie.

Bucureșcă, 10 aprilie

Vineri, 9/21 aprilie, la ora 1 $\frac{1}{2}$ după amiazi, regele Carol însoțit de adjutantul de serviciu, a mers la Academia Română, unde s'a ținut ședința sub înalta Sa președință.

La sosire, Majestatea Sa a fost întâmpinat de dl A. D. Sturdza, președintele consiliului de miniștri; dl Sp. Haret, ministrul cultelor și instrucțiunii publice; dl Poni, președintele Academiei; dnl P. S. Aurelian și I. Kalinderu, vice-președinți.

Regele, intrând în sala ședințelor, a fost salutat cu respect și iubire de către membri Academiei și de un numeros public, iar dl președinte a rostit următoarea cuvântare :

Sire,

Țara întreagă a serbătorit ieri a șeadecea aniversară a Intemeietorului Regatului român, a regelui ei, Care a știut să fie de o potrivă de mare pe câmpul de victorie ca și în artele păcii.

Academia Română unește astăzi glasul său cu acela al țării și vine să depună urările sale cele mai sincere și mai călduroase la picioarele Tronului.

Sire,

Majestatea Voastră ați voit să faceți din România nu numai „un Stat puternic și neatârnat, stabilit pe temelii așa de tari în cât nici o sguđuire să nu-l „sdruncine“, ci și un centru de civilizațiune și de propășire. De aceea ați păstrat în totdeauna cel mai viu interes pentru Academie, care a avut fericirea să fie, cum ați desemnat-o într'o cuvântare memorabilă, „prevestitoare“ glorioasei Voastre Domnii.

Istoria și limba, cari sunt „temeliile existenței noastre naționale“, au format necurmat obiectul preocupățiunilor Majestății Voastre.

Dacă în curând vom fi puși în posesiunea tezaurului limbei, care este „hrana sufletească a Românilor“, aceasta se va datorî impulsiei și munificenței Majestății Voastre.

Sire,

În această zi solemnă, Academia Română îndreaptă rugile sale către Dumneșeu, a Tot puternicul ocrotitor al Regatului, pentru ca să Ve dea anii mulți și plini de glorie spre binele și fericirea națiunii române.

Să trăiți Sire!

Să trăiască Majestatea Sa regina!

Să trăiască Augusta Voastră Familie Regală!

Să trăiască România!

La care Suveranul a binevoit a răspunde:

„Cu deosebită plăcere vii astăzi în mijlocul d.-voastre, spre a ve mulțumi de urările așa de bine simțite pe cari Academia a dorit să Mi le presinte, chiar ieri printr'o delegațiune specială. Viu mișcat de

„această atențiune, salut călduros pe membri sei și reînosc asigurarea cât de viu este interesul cu care urmăresc neîncetat lucrările dvoastre.

„Nu se poate tăgădui că Academia a desfășurat în curs de 33 de ani o mare activitate și a avut o înfrurire binefăcătoare asupra dezvoltării istoriei și a literaturii naționale, mai ales înse asupra limbei noastre bogate în cuvinte și în cugetări frumoase, sfinte, legături cari îmbrățișează neamul românesc și cel mai sigur al seii adăpost.

„Dorind ca lucrările Academiei să fie și în anul acesta folositoare pentru Țară, declar ședința deschisă“.

Apoi, Majestatea Sa declară ședința deschisă. Dl I. Kalinderu a vorbit asupra „portului barbei și al părului la Romani“, iar în urmă dl Al. Xenopol despre „principiile fundamentale ale Istoriei“.

Terminându-se conferințele, M. S. regele a binevoit a felicita pe ambii conferențiarî, întreținându-Se cu dlor mai mult timp precum și cu ceilalți membri ai acestei înalte instituțiunii de cultură, iar la orele 3 $\frac{1}{2}$ S'a întors la Palat.

De la București.

Concertul simfonic. — Concertul Dinic-Leria. — Pictori și sculptori. — Jiquidi. — Luchian și Vermont. — Spete și Ilescu. — Tabloul Grivița.

Cine vrea să cunoască societatea bucureșceană, nicăiri n'are ocașiune mai bună a puté face aceasta, decât la concertele simfonice. Aceste sânt singurele atracțiuni, cari intrunesc tot ce are capitala României mai distins, unde veți toată lumea elegantă. În deosebii damele dau un contingent mare, căci a devenit bon-ton a nu lipsi de la aceste serbări ale artei. Logele și stalurile ofer o priveliște plină de frumuseți. Toaletele strălucesc și pălăriile dau întregului o înfațoare de primăvară, tineră, veselă și garnisită cu flori.

Concertul din duminica trecută, cel din urmă în sezonul acesta, iarăș s'a dat în sală ticsită de lume. Am văđut și câțiva politiciani de frunte, mai multe celebrități ale literaturii, pictori și artiști dramatici. A fost de față și prințul moștenitor Ferdinand, cu suita sa militară.

Orchestra, condusă de dl Wachmann, a cântat întâii simfonia în si minor de Schubert; apoi un artist de violină, francez, dl Henri Marteau, a executat concertul pentru violina în mi bemol major de Mozart: allegro moderato, un poco adagio și rondo. Tinerul artist, purtând pe pept decorația Bene-merenti, a cucerit îndată tot auditorul. Tonurile clare și sigure, bravura tehnice și focal sentimentului ce a știut să verse în piesele sale, au electrisat toată sala. Aplause nesfârșite îl cheamară mai de multe ori pe scenă, unde i s'a oferit o liră de argint. Mie mi s'a părut, că la entuziasmul acesta, exprimat cu atâta stăruință, a contribuit și aceea, că partistul e un băiat frumos, căci în cele din urmă tot te farmecă mai mult arta unui bărbat frumos, decât a unui moș gârbovit.

Apoi orchestra a cântat minunata poemă simfonică „Phaeton“ de Saint-Saëns. Phaeton a obținut să conducă el carul tătâne-seii „Soarele“, — înse mâinile sale nedibace nu sânt în stare a ține caii. Aceia o iaă la fugă; carul flăcărând, aruncat afară din calea sa se apropie de regiunile pământului. Tot universal

are să piară în flacări. Atunci Jupiter lovește cu treznetul său pe neînțeleptul Phaeton.

A urmat uvertura din „Genoveva“ de Schuman executat tot de orchestră.

Apoi dl Henri Marteau a încântat publicul cu piesa: „Concert pentru violină op. 44 de Mas. Bonch. Îndată partea primă, Adagio ma nou troppo, a fost încununată cu niște aplause entusiaste; mai mare a fost înse succesul în „Recitatio“, care n'a scăzut nici în „Finale“. Un astfel de vifor al entuziasmului, rar se aude în sala aceasta. Artistul a fost chemat mai de multe ori pe scenă și în cele din urmă a trebuit să biseze o parte.

Concertul s'a încheiat cu o compoziție de Wagner: Despărțirea lui Wotan de Borunhilda și farmecul focului.

Unul din concertele cele mai importante ale săptămânii trecute a fost al dluî Dinic, cu concursul doamnei Leria, dat asemenea la Ateneu, în sală plină.

Publicul a aplaudat mult pe renumitul violoncelist, cunoscut foarte bine și la Budapesta și Viena, din concertele ce a dat acolo.

Totodată înse a făcut o primire foarte simpatică escelentei cantatrice, pe care toți o regretă că s'a retras așa de curând de pe scenă.

Piesele ce a cântat, din cele mai grele și mai frumoase, i-a oferit ocaziune spre a convinge pe toți că vocea-i n'a pierdut nimica din frumusețe și că ar pute fi și acuma una din stelele admirate atât de mult ale operei.

Jos în vestibulul strălucit al Ateneului de odată trei mici expoziții artistice atrag ochii privitorilor.

Sunt operele a trei pictori și doi sculptori români.

În lipsa aceasta de spriginire a tot ce este artă, mai cu seamă artă românească, ne putem mira cu tot dreptul, că se mai găsesc la noi pictori.

Cine cumpără dintre Români opere de pictură românească? Unde sunt Mecenații, cari comandează tablouri? Saloanele românești, câte sunt, ne fac să admirăm numai ce-i străin, de cumva se admite și lucrarea unui pictor român, aceea e pusă la carantină, unde n'o vede nime, numai ca să se poată dice că se află în casă și ceva românesc.

Țilele trecute, un bun pictor cu bucurie mi-a povestit, că a primit multe comande de fotografiare. Asta se plătește mai bine decât pictura, de aceea a învățat-o. Câtă vreme înse vorbele lui tâlcuiau un sentiment de mulțumire, vedeam jucându-se deasupra buzelor un suris ironic, care-și bătea joc de soarta ce din pictor l-a făcut fotograf, ca să poată trăi.

Dintre pictorii cari au expoziție la Ateneu, vizităm întâi a nenorocitului Jiquid, mort în floarea vieții sale, ducând o viață de miserie. Sărmanul, n'avea ce mânca și totuș eră vecinic vesel, inspiră și altora aceeaș simțire, prin niște caricature ce storceați rîsul și opriau trecătorii din Calea Victoriei unde le expunea.

Murind și nelăsând în urmă-și decât dureri și lacrimi, familia i-a expus spre vânzare schițele, caricaturele și tablourile.

Cele mai multe sunt necomplete, toate poartă înse însemnul originalității, cari numai decât denotă pe autorul lor.

Curios a vedé, câte s'au cumpărat, am găsit numai într'un loc afișat cuvântul „vândut“.

Ceialalți doi pictori, mai tineri, par a fi mai norocoși. Densii, dnii Luchian și Vermont, au expus lucrări cari atrag lume mai multă. Nici ei nu găsesc cumpărători, dar cel puțin pot avé speranță în viitor, căci trăesc și au talent.

Amândoi au expus și aquarele și tablouri mai mici și mai mărișoare. Ceea ce privește reușitul, sunt cam egali. Se pare înse, că Luchian e mai tare în aquarele, câtă vreme Vermont cultivă cu succes mai mare genul mai nalt.

Deosebit mi-a plăcut o grupă de femei, un țeran cu luminarea în mână, portretul unui bătrân, câteva peisaje.

Ambii sunt elevii școlii din München, și prin urmare represintă felul de artă modernă germană, care lucrează cu colori viue și infățosează cu drag scene din viața poporului.

Publicul privește cu plăcere, laudă, înse — nu cumpără.

Sculptorii sunt mai norocoși. Se fac case monumentale, unde li se cere și concursul lor. Ba am cetit țilele trecute, că la Sofia s'a chemat un sculptor român, spre a execută acolo niște lucrări de artă.

Care va să dică, ei tot au viitor. Dacă nu aice, cel puțin — în Bulgaria.

Și cu toate aceste, se sporesc și ei. La Ateneu s'au presintat doi ênși: Spete și Ilescu.

Primul are vr'o șese figurî, bine compuse, cari arată studiul anatomiei; dar nici unul nu infățosează idiomul românesc, ceea ce probează că autorul lucrează după modeluri străine.

Al doile se presintă mai impozant. Are o singură lucrare. Aceea înse e o bucată din viața românească. El ne infățosează pe un dorobanț călcând cu piciorul pe un turc. Statuă mare, care atrage privirile tuturor.

Să încheiăm schițele noastre cu un tablou, care asemenea nu e decât o schiță.

Ca în alte orașe mari, s'a făcut și la București un tablou circular. Acesta represintă luarea Griviței și e instalat într'un local anume construit.

M'am dus să-l ved. Înse nu m'a mulțumit de loc. N'am găsit în el viața aceea ce mi-am întipuit. Niște câmpii goale, puțină oștire românească și o mică încarcerare, atâta tot.

Asta nu-i luarea Griviței. Pictorii germani de la München, autorii tabloului, au sfeclit-o. Lucrarea lor nu va încălđi pe nimeni; cu atât mai puțin are să producă entuziasm în Români.

IOSIF VULCAN.

~~~~~

La tribunal.

Președintele. — Ceea ce spuî dta nu e de loc serios.

Prevenitul. — Ba e foarte serios! Nu vreaș să minț în fața justiției, și cea mai bună dovadă a sincerității mele, e că n'am luat avocat.

În carnaval:

Dama (dansând cu un tiner.) — Îți place mult valsul.

Cavalerul. — Oh! foarte mult!..

Dama. — Dacă e așa de ce nu înveți?

Academia Română.

— Sesiunea generală din 1899. —

VI

Membru nou în secțiunea științifică. Secțiunea științifică a raportat în ședința plenară de la 7/19 aprilie, că are doi candidați spre a se alege un membru în locul repozatului Ion Ghică. Și anume pe membrul corespondent St. C. Hepites și pe membrul corespondent dr. C. Istrati. Punându-se la vot întîi alegerea dlui Hepites, rezultatul votului este 9 bile albe, 13 negre, prin urmare președintele anunță că a căzut. Se pune apoi la vot alegerea dlui Istrate, care intrunește 18 albe și 7 negre și astfel se proclamă ales în mijlocul aplauselor.

Membri noi în secțiunea literară. În ședința plenară de la 8/20 aprilie secțiunea literară a raportat, că propune a alege membru ordinar pe dl Dela Vrancea. Punându-se la vot propunerea secțiunii, rezultatul este 11 bile albe și 16 negre; prin urmare propunerea s'a respins. Secțiunea propune de membru corespondent pe dl Anghel Dimitrescu; punându-se la vot, intrunește 11 bile albe și 16 negre; prin urmare se respinge.

Membri noi în secțiunea istorică. Secțiunea istorică propune în ședința de la 8/20 aprilie ca membri ordinari pe P. Ssa episcopul Nicolae Popea din Caransebeș, pân' acuma membru onorar. Resultatul votului: 19 bile albe, 8 negre; prin urmare intrunind majoritate de doue treimi, se proclamă membru ordinar. Al doile candidat al secțiunii, e Const. Erbicean, pân' acuma membru corespondent, la votarea ședinței plenary intrunește 23 bile albe și 4 negre; prin urmare, avînd majoritate de doue treimi, se proclamă ales.

Membru onorar, propus de Ollănescu, Hașdău, Negruzi, Sbiera, Vulcan, Tocilescu, Naum, Quintescu, Caragiani, membri ai secțiunii literare, se proclamă cu 24 voturi contra 2, artistul Nic. Grigorescu, cel mai mare pictor român în viață.

Premiul Adamachi. Secțiunea literară propune ca subiect pentru premiul Adamachi din 1904: „Istoria poeziei lirice la Români pînă la Alexandri”. Propunerea secțiunii se admite.

Dl dr. C. Istrati, nou-alesul membru în secțiunea științifică, presintându-se întîia-ora în ședința de la 8/20 aprilie, mulțumește prin cuvinte călduroase pentru alegerea sa, oferindu-și cea mai bună parte a puterilor sale intelectuale, spre a lucra dimpreună cu colegii sei pentru ridicarea culturală a neamului românesc. Președintele dl Poni, răspundînd, îl salută în numele Academiei. (Aplause generale.)

Regele la Academie. Vineri la 9/21 aprilie Academia a ținut ședință publică solemnă, presidată de regele Carol I. Cu asta ocaziune s'a făcut următoarele lecturi: dl I. Kalinderu: „Portul barbei și al părului la Romani”; dl A. D. Xenopol: „Principiile fundamentale ale istoriei”. Despre primirea ce s'a făcut Majest. Sale, a se vedea raportul nostru, pe care-l publicăm ca prim-salon.

Pr. Ssa episcopul Nic. Popea mulțumește prin o depeșă pentru alegerea sa de membru activ al Academiei. (Aplause.)

Dl Const. Erbiceanu, ales membru activ în secțiunea istorică, mulțumește pentru alegerea sa, promițînd a lucra și mai departe în direcțiunea de pân' acuma și anume a studii epoca fanariotă la Români.

Totodată dăruiește, drept amintire a alegerii sale, doue manuscrise și anume: Originalul celei întîia gramatice române a lui Dimitrie Eustasie Brașovean din 1757 — și o copie a cronicarului Miron Costin scris în București după izvoadele lui Miron Costin de Mateiu Kretzulescu în 1713.

Membri corespondenți în secțiunea științelor. Pentru cele doue locuri vacante de membri corespondenți în secțiunea științelor, secțiunea a propus pe dnii dr. Marinescu, general G. Brătianu, chimistul Saligny și pe profesorul dr. Grecescu. Academia a ales pe cei doi dintîi, pe amîndoi cu câte 18 voturi contra 4.

Premiul Nasturel Herescu de 4000 lei. Dl Gr. G. Tocilescu, raportorul general al comisiunii de 9, (compusă din dnii Gr. G. Tocilescu, I. Sbiera, I. Vulcan; Nic. Ionescu, V. A. Urechia și D. A. Xenopol; P. S. Aurelian, dr. V. Babeș și P. Poni,) cetește raportul seii, care arată că în comisiune au avut majoritate următoarele lucrări: „Manual de agricultură specială a plantelor”, de dr. George Maior; „Iov” poemă dramatică în versuri ritmice, de G. O. Gârbea; „Gînduri și vise” poezii de George Murnu, — după cari a intrunit minoritatea cea mai mare, (4 voturi pentru și 5 contra,) dl Silvestru Moldovan, cu lucrarea sa: „Zarandul și munții apusenii”. (Raportor Iosif Vulcan.)

Punându-se la vot, întîi cartea dlui Maior, rezultatul votului este: 12 voturi pentru și 8 contra. Neintrunind doue treimi, are să se pună la vot a doua-ora în ședința următoare.

Se pune apoi la vot cartea dlui Gârbea, care intrunește 10 voturi pentru și 11 contra. Prin urmare s'a respins.

În urmă se pune la vot volumul de poezii al dlui George Murnu și obține 5 bile albe și 15 negre; prin urmare se respinge și acesta.

În ședința următoare punându-se de nou la vot cartea dlui Maior, obține 17 voturi pentru și 3 contra; deci, intrunind doue treimi, premiul solicitat i se acordă.

Premiul statului Elade-Rădulescu. Dl raportor general Gr. G. Tocilescu raportează, că în comisiunea de noue a intrunit majoritatea de voturi piesa „Casta Diva” de dl Haralamb G. Lecca. Minorități însemnate ai primit: Gr. C. Condrat: „Încercări istorice. Relațiunile Țării-Românești și Moldovei cu Ungaria pînă la anul 1526”; — P. Papahagi: „Din literatura populară aromână”; — N. Petrașcu: „Scriitorii români contemporani, studii critice”; — T. Dușescu-Dușu: „Crâng și luncă”, „Freamăt” versuri.

Se pune la vot întîi drama dlui Haralamb G. Lecca, intitulată „Casta Diva”. Resultatul votului: 7 bile albe, 15 negre; prin urmare se respinge.

Se pune la vot lucrarea dlui Condrat, care obține 14 bile albe și 8 negre; deci neintrunind doue treimi, se va pune de nou la vot în ședința următoare.

Se mai pune la vot cartea dlui Papahagi. Resultatul: 13 voturi albe și 9 negre. Neintrunind doue teimi, are să se pună la vot de nou în ședința următoare.

În a doua ședință, înainte d'a se continuă votarea asupra cărților presintate de dnii Condrat și Papahagi, dl Kalinderu face propunerea ca premiul să se împartă între cei doi concurenți; urmează o discuțiune, după care se decide că premiul nu se poate împărți în doue.

Apoi se pune la vot premiarea cărții dlui Condrat, care obține 19 voturi pentru și 6 negre; deci premiul i se acordă.

LITERATURĂ.

O nouă scriere de dl Gr. G. Tocilescu. Distinsul nostru istoric și epigrafist, dl Gr. G. Tocilescu a scos la lumină o nouă lucrare a sa intitulată: „O nouă diplomă militară a împăratului Hadrian, privitoare la flota de la Misene“. Comunicațiune făcută Academiei Română în sesiunea generală din anul trecut, precum și Academiei de inscripțiuni și frumoase litere din Paris în ședința sa din 10/22 iulie an. tr. Este vorba de o bucățică de bronz ruptă de toate părțile, având săpate litere pe amândouă fețele sale; pe una din fețe, inscripțiunea este gravată în latul bronzului; pe fața opusă ea este în lungul lui. Bucățica asta de bronz a ajuns proprietatea muzeului național de antichități din București. Studiându-l, dl Tocilescu constată că acela este o diplomă militară a împăratului Hadrian.

O tesă de licență în drept. Dl Ig. Mircea, originar din Cața în Transilvania, a susținut la facultatea din București cu mult succes tesa sa de licență în drept intitulată „Reserva“. Acum lucrarea sa a apărut și în o broșură frumoasă tipărită și e dedicată fratelui seu Nicolae, apoi fraților George, Victor și surorii Ana. Interesantul studiu de sigur are să fie cetit cu plăcere de cercurile competente.

Interesante conferințe literare. Dl Pompiliu Eliade, un tiner care de curând s-a terminat studiile la Paris, rentors la București, are să țină opt conferințe literare la Ateneu. Prima s'a început sâmbătă, celelalte vor urma regulat în fiecare sâmbătă. Iată și subiectele: Ce este literatura? Condițiile și limitele acestei arte. Legenda lui Tristan și Isolde. Filosofia lui Lafontaine. Îndoiala lui B. Pascal. Opera lui Taine. Alexandrescu și maestrul lui francezi. Despre spiritul francez.

O broșură politică. Foarte rar apare câte o broșură politică și în limba română. O astfel de raritate a eșit de sub tipar de curând în Ardeal. Ea poartă titlul: „Ce pretind naționalitățile de la Coloman Széll ca ministru-president al statului ungar“. Autorul se ascunde sub pseudonimul „Cassius“.

În Bucovina ca la noi. „Sentinela“ foaie săptămânală din Bucovina, redactată de dl Dionisie Voronca, încetează din cauza lipsei de spriginire a publicului.

Pribeag. Acesta e titlul unui volum publicat de dl Ioan Iosif Sceopul, cuprindând următoarele capitole: Nori de fum, Hașiș, Murmur de izvoare.

MUSICĂ

Serată literară musicală română în Budapesta. Societatea Petru Maior a tinerimei române studioase din Budapesta va aranja la 4 mai n. o serată literară-musicală cu dans, sub patronatul dlui Alexandru Mocsonyi, în reduta orașenească. Programa se compune din coruri, declamațiuni și cântări, din cari relevăm cântările dsoarelor Virginia Gall și Valeria Pop, apoi cântul de pian al dsoarei Clotilda Oltean, iar dsoara Ecaterina Mezei va declamă; va mai declamă dl Aurel Brat, iar dl Lazar Triteanu are să citească o disertație despre creșterea femeii.

Compoziție musicală nouă. Dilele trecute a apărut o romanță drăgălașe intitulată: „O, mai rămâi“. Musica e datorită dlui Stern, iar cuvintele sunt scrise de dl A. Rîoșeanu. Romanța e dedicată dsoarei Elena Persu.

C E N O U.

De la Asociațiune. În ultima ședință a comitetului s'a luat act de legatul lui Grigoriu Forro de la Sebesul-săsesc, care a testat Asociațiunii 1000 fl., cu reserva ca interesele acestui capital să le folosească, până va trăi, soția sa Susana Szabo. — Institutetele „Sentinela“ din Satu-noi și „Făgețana“ din Făget, au votat în ultimele lor adunări generale câte 1000 fl. pentru Casa Națională, și au și plătit rata primă. „Sebeșana“ a votat spre acelaș scop 25 fl., „Timișana“ 20 fl. și „Cordiana“ 10 fl. — „Albina“ a dat din venitul său curat 1000 fl. pentru susținerea școlii superioare de fete din Sibiu a Asociațiunii. — Despărțământul Alba-Iulia de doi ani nu mai dă semn de viață; s'a trimis dl Nic. Ivan în fața locului ca să-l mai deștepte.

Schimbare ministerială în România. După o crasă de aproape două săptămâni, s'a compus la București următorul cabinet: George Cantacuzino, președinte și ministru de interne, Ioan Lahovari externe, Tache Ionescu culte, gen. Manu finanțe, Nic. Fleva domenii, C. Disescu justiție, dr. Istrati lucrări publice, gen. Lahovari resboi. Toți din partidul conservator, afară de dl Fleva „democrat național“. Secretar general la ministerul de culte a fost numit dl dr. Emil Pușcariu, profesor universitar din Iași, fiul dlui Ioan cav. de Pușcariu jude de Curie în pensie.

O donațiune de două milioane. Dna Maria Moruzi, foastă prima căsătorie principesa Alex. Cuza, (fiul lui Cuza vodă,) a făcut înaintea tribunalului din Iași un act de donațiune prin care dăruiește spitalului de copii „Caritatea“ din Iași moșia Ruginoasa, care i-a fost legată prin testament de reposatul său soț. Donațiunea este făcută sub următoarele condițiuni: 1, să se înființeze în palatul de la Ruginoasa un spital pentru copii care să poarte numele „Cuza vodă“; 2, să se dea din câștigul primului an 4000 lei dlui colonel Rosnovean pentru terminarea bisericii din Rosnov. Donațiunea întrece ca valoare 2.000.000 lei.

Huiduirea mitropolitului din Bucovina. Am scris și noi despre nemulțumirea Românilor din Bucovina față de mitropolitul lor Arcadiu Ciupercovic. Aceasta s'a manifestat de curând cu ocaziunea plecării sale la Viena. Studenții s'au adunat la gara din Cernăuți și l-au huiduit. După afirmarea țiarelor străine, unul a ridicat de două ori bastonul asupra lui, dar fiica-i a primit loviturile.

Au murit: *Antoniu Schiaiu*, consilier r. u. la fiscalatul erarial din Buda, consoartele dnei Constanța de Dunca-Schiaiu; — *Dr. W. Rudow*, cunoscutul scriitor german, care s'a ocupat mult cu literatura română, consoartele poetei noastre dn. Lucreția Suciu-Rudow, în Oradea-mare, la 4/16 aprilie, în etate de 40 ani; — *Mihail Vlassa Cicudi*, paroc gr. c. în Sacaluf-de-Câmpie, la 17 aprilie, în etate de 62 ani.